

2.8 Κυρτότητα – Σημεία καμψής συνάρτησης

1. Δίνεται η συνάρτηση f με $f(x) = \ln(1+x^2)$.

α) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα της.

β) Να προσδιορίσετε τα διαστήματα στα οποία η f είναι κυρτή ή κοίλη και να βρείτε τα σημεία καμψής της.

2. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = 2x^3 - 15x^2 + 24x$, $x \in \mathbb{R}$.

α) Να βρείτε την πρώτη και δεύτερη παράγωγο της συνάρτησης f και να λύσετε τις εξισώσεις: $f'(x) = 0$ και $f''(x) = 0$.

β) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα.

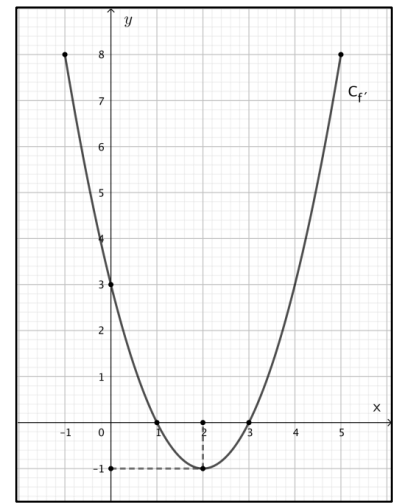
γ) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς την κυρτότητα και να βρείτε τις θέσεις των σημείων καμψής.

3. Στο παρακάτω σχήμα δίνεται η γραφική παράσταση της παραγώγου f' μιας πολυωνυμικής συνάρτησης f τρίτου βαθμού η οποία είναι ορισμένη στο κλειστό διάστημα $[-1,5]$.

α) Αν η κορυφή της παραβολής της γραφικής παράστασης της παραγώγου f' είναι το σημείο $A(2, -1)$, με τη βοήθεια του σχήματος να αποδείξετε ότι η f είναι κοίλη στο $[-1,2]$ και κυρτή στο $[2,5]$.

β) Ποια είναι η κλίση της f στο $x_0 = 2$;

γ) Αν επιπλέον ισχύει ότι $3f(2) - 1 = 0$, να βρείτε την εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f στο σημείο της με τετμημένη $x_0 = 2$.

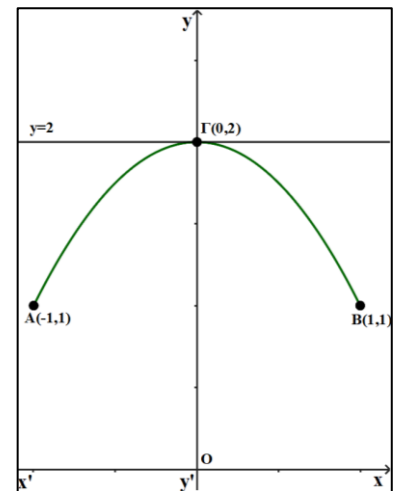

4. Στο παρακάτω σχήμα φαίνεται η γραφική παράσταση της παραγώγου μιας συνάρτησης $f: [-1,1] \rightarrow \mathbb{R}$ και η ευθεία $y=2$. Αν η γραφική παράσταση της f' διέρχεται από τα σημεία $A(-1,1)$, $B(1,1)$ και $\Gamma(0,2)$ τότε με βάση το παρακάτω σχήμα:

α) Να εξηγήσετε γιατί ισχύει: $1 \leq f'(x) \leq 2$, για κάθε $x \in [-1,1]$.

β) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τη μονοτονία.

γ) Να μελετήσετε τη συνάρτηση f ως προς τα κοίλα και τα σημεία καμψής.

5. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^4 + 3x^2 - 8$, $x \in \mathbb{R}$.

α) Να την μελετήσετε ως προς την κυρτότητα.

β) Έστω (ε) η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης C_f της f στο σημείο $A(1, f(1))$.

i. Να βρείτε την εξίσωση της ευθείας (ε) .

ii. Να αποδείξετε ότι δεν υπάρχει σημείο της C_f , διαφορετικό από το A , στο οποίο η εφαπτομένη της είναι παράλληλη στην (ε) .

6. Δίνεται η συνεχής συνάρτηση $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ τέτοια, ώστε $\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{f(x)}{\eta\mu x} \right) = 0$.

α) Να αποδείξετε ότι $f(0) = 0$.

β) Να αποδείξετε ότι η f είναι παραγωγίσιμη στο $x_0 = 0$ με $f'(0) = 0$.

γ) Θεωρούμε τη συνάρτηση $g(x) = f(x) \cdot \eta\mu x$, $x \in \mathbb{R}$.

i. Να προσδιορίσετε την εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της συνάρτησης g , στο σημείο $(0, g(0))$.

ii. Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση g δεν είναι κυρτή.

7. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x - \ln x$. Να αποδείξετε ότι

α) η f είναι κυρτή,

β) η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο σε κάποιο $x_0 \in \left(\frac{1}{2}, 1 \right)$ το οποίο είναι μοναδικό,

γ) το ολικό ελάχιστο είναι το $\frac{1}{x_0} + x_0$,

δ) η εξίσωση $f(x) = 2$ είναι αδύνατη.

8. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{\ln x}{x}$, $x > 0$.

α) Να μελετήσετε την f ως προς τη μονοτονία και τα ακρότατα.

β) Να αποδείξετε ότι $2022^{2023} > 2023^{2022}$.

γ) Να μελετήσετε την f ως προς τα κοίλα και τα σημεία καμπής.

δ) Εφαρμόζοντας το Θεώρημα Μέσης Τιμής για την f σε καθένα από τα διαστήματα $[2021, 2022]$ και $[2022, 2023]$ να αποδείξετε ότι $2f(2022) < f(2021) + f(2023)$.

Δίνεται ότι $e \approx 2,71$.

9. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x + \frac{x^2}{2} + 2023$, $x \in \mathbb{R}$.

α) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f είναι κυρτή στο $\mathbb{R}$ και το σύνολο τιμών της f' είναι το $\mathbb{R}$.

β) Να αποδείξετε ότι για τις διάφορες τιμές του πραγματικού αριθμού α , η εξίσωση $e^x + x = \alpha$ έχει μοναδική ρίζα ρ .

γ) Να αποδείξετε ότι για τις διάφορες τιμές του πραγματικού αριθμού α , η συνάρτηση $g(x) = \alpha x - f(x)$ με $x \in \mathbb{R}$, έχει μέγιστη τιμή την $\rho f'(\rho) - f(\rho)$.

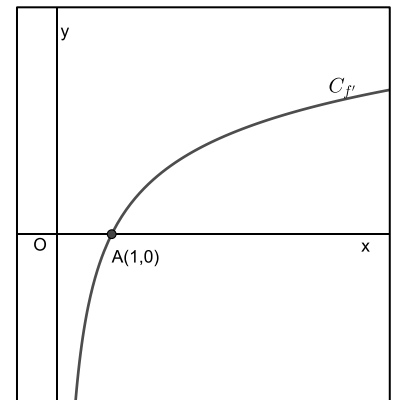
10. Δίνεται συνάρτηση $f: [0,2] \rightarrow \mathbb{R}$ η οποία είναι συνεχής στο $[0,2]$, δύο φορές παραγωγίσιμη στο $(0,2)$ και ισχύουν $f(1)=1$, $f'(1)=0$, $f(0)=f(2)$ και $(f'(x))^2 + f(x) \cdot f''(x) < 0$ για κάθε $x \in (0,2)$

α) Να αποδείξετε ότι: **i.** $f(x) \neq 0$ για κάθε $x \in (0,2)$, **ii.** $f(x) > 0$ για κάθε $x \in (0,2)$.

β) Να μελετήσετε την f ως προς την κυρτότητα και τα σημεία καμπής.

γ) Να μελετήσετε την f ως προς την μονοτονία και να βρείτε τις θέσεις των ακροτάτων.

11. Στο παρακάτω σχήμα δίνεται στο $(0, +\infty)$ η γραφική παράσταση της παραγώγου f' μιας συνάρτησης f με πεδίο ορισμού το $(0, +\infty)$. Δίνεται επίσης ότι η f' είναι συνεχής και γνησίως αύξουσα συνάρτηση στο $(0, +\infty)$ με $\lim_{x \rightarrow +\infty} f'(x) = +\infty$.

α) Να βρείτε τα διαστήματα μονοτονίας και τα τοπικά ακρότατα της συνάρτησης f .

β) Ένας μαθητής ισχυρίζεται ότι:

1ον: «Η γραφική παράσταση της f δέχεται οριζόντια εφαπτομένη στο σημείο με τετμημένη 1».

2ον: «Υπάρχει μοναδικό $\kappa \in (0, +\infty)$ τέτοιο, ώστε ο συντελεστής διεύθυνσης της εφαπτομένης της C_f στο σημείο $M(\kappa, f(\kappa))$ να είναι ίσος με 2».

Ποιοί από τους παραπάνω ισχυρισμούς του μαθητή είναι σωστοί; Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

γ) Τι μπορούμε να πούμε για την κυρτότητα της f στο πεδίο ορισμού της; Να δικαιολογήσετε την όποια απάντησή σας.

12. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x - \ln x - \lambda x$, $x > 0$ όπου $\lambda \in \mathbb{R}$. Αν ισχύει $e - \lambda = e^e - 1 - \lambda e$, να αποδείξετε ότι:

α) η f είναι κυρτή.

β) υπάρχει ακριβώς ένα $x_0 \in (1, e)$ με $f'(x_0) = 0$.

γ) για την f' ισχύουν οι υποθέσεις του θεωρήματος Bolzano στο $[1, e]$.

δ) η f παρουσιάζει ολικό ακρότατο στο x_0 που είναι το $e^{x_0}(1 - x_0) + 1 - \ln x_0$.

13. Δίνεται η συνάρτηση f ορισμένη στο $[-2,2]$ η οποία είναι συνεχής στο $[-2,2]$ και δύο φορές παραγωγίσιμη στο $(-2,2)$ και ισχύει $f^2(x) - 2f(x) + x^2 - 3 = 0$, για κάθε $x \in [-2,2]$.

α) Να αποδείξετε ότι η συνάρτηση f δεν έχει σημεία καμπής.

β) Αν $f(0) = 3$,

i. Να αποδείξετε ότι $(f(x) - 1)^2 = 4 - x^2$, για κάθε $x \in [-2, 2]$ και κατόπιν ότι $f(x) = 1 + \sqrt{4 - x^2}$, $x \in [-2, 2]$.

ii. Να βρείτε τα ολικά ακρότατα της f και στη συνέχεια να λύσετε την εξίσωση $f(x) = \sin x$.

14. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = e^x - \ln x - 3$.

α) Να αποδείξετε ότι η f είναι κυρτή στο $(0, +\infty)$.

β) Να αποδείξετε ότι η f παρουσιάζει θέση ολικού ελαχίστου σε κάποιο $x_0 \in (0, 1)$ με $f(x_0) < 0$.

γ) Να υπολογίσετε το $\lim_{x \rightarrow x_0} \frac{(f(x))^{2023}}{f(x) - f(x_0)}$.